

Innehållet i denna instruktion är endast avsett som utbildningsmaterial för familjer som ingår i det forskningsprojekt som leds av apotekare Ranaa Akkawi El Edelbi vid Barnläkemedelsgruppen, Astrid Lindgrens Barnsjukhus, Karolinska Universitetssjukhuset. Stockholm 20200604, ePed©

Allmän information om hantering av läkemedel mot cancerbehandling via munnen eller sond/PEG i hemmet

Att underlätta för barnet att ta läkemedel

Barns förmåga att svälja hela tabletter och kapslar underskattas ofta och studier har visat att barn från 2 års ålder många gånger kan svälja tabletter och kapslar. Börja därför inte med att krossa en tablett eller öppna en kapsel utan prova att ge hel kapsel/tablett först.

Om barnet inte kan svälja hela tabletter/kapslar kan man prova att ge något trögflytande att dricka samtidigt som barnet ska svälja sitt läkemedel. Ibland behöver man dra en hinna över läkemedlet med t ex MedCoat® innan intag för att underlätta sväljning och/eller dölja oönskad smak. Om inte hela tabletter kan sväljas ner kan tablett ofta delas i mindre delar med hjälp av en tablettdelare och vid behov även använda MedCoat. Fråga din läkare eller apotekspersonal om ditt barns läkemedel får delas för att underlätta nedsväljning.

Blanda läkemedel i mat

Det kan ibland vara nödvändigt att blanda läkemedel i mat för att underlätta intaget. För det mesta går det bra att blanda läkemedel i kall mat, men för vissa läkemedel behöver man undvika vissa matprodukter, hör efter vad som gäller för ditt barns läkemedel. Tänk på att vissa barn får avsmak för den mat som

läkemedel getts tillsammans med. Undvik därför att blanda barnets favoritmat och den mat som är viktig för barnets utveckling med läkemedlet. När du blandar läkemedel med kall mat är det viktigt att inte använda alltför stora matmängder (t ex 1 tesked sylt eller yoghurt är lagom). Detta för att säkerställa att barnet äter upp hela matmängden och därmed får i sig hela läkemedelsdosen. När du blandar läkemedel med mat ska den maten intas på en gång och inte sparas till ett senare tillfälle.

Kräkning i samband med läkemedelsintag

Om barnet kräks inom 30 min efter att det tagit sitt läkemedel ska en ny dos ges. Om kräkning sker efter 30 min ska dosen inte upprepas. Ring din mottagning om barnet kräks upp läkemedel vid flera tillfällen.

Missad läkemedelsdos

Om ni missar att ge en läkemedelsdos kontakta din mottagning för vidare direktiv om dosering. Ge aldrig två doser samtidigt för att kompensera för den missade dosen.

Hantering av kroppsvätskor (t ex urin, avföring, kräkningar och kraftiga svettningar) vid behandling med tabletter, kapslar eller oral lösning/suspension

Det som blir kvar av läkemedlet efter intag utsöndras sedan från kroppen, vanligen inom 72 timmar. Dock kan utsöndringstiden skilja sig beroende på vilket läkemedel och vilken övrig behandling ditt barn har. Rådgör alltid med behandlande läkare vad som gäller för just ditt barn. Under behandlingstiden och vanligen upp till 72 timmar efter avslutad behandling ska kroppsutsöndringar hanteras enligt nedan (se rubriken hantering av urin, avföring och kräkningar). Vid kraftiga svettningar är det viktigt med god hygien och utöver det duscha, byta sängkläder och kläder ofta.

Hantering av kroppsvätskor i skola/förskola

Skola/förskola ska hantera utsöndringarna precis enligt de hygienrutiner som finns för hantering av kräkningar, urin och avföring på skola/förskola. Barnet uppmanas att gå i skolan/förskolan som vanligt enligt de nationella riktlinjerna för socialt liv under bärncancerbehandling.

Hantering av urin, avföring och kräkning

- Hämta två avfallspåsar, toalettpapper/hushållspapper samt två par engångshandskar.
- Öppna den ena plastpåsen och ta på dig engångshandskar.
- Torka upp spill med toalettpapper eller hushållspapper.

- Toalettpapper kan spolas direkt ner i toaletten. Se till att fälla ner toalettlocket innan du spolar. Hushållspapper läggs i plastpåsen.
- Ta sedan av dig handskarna genom att ta tag i övre delen och dra den ner över fingrarna. Lägg handskarna i plastpåsen och förslut påsen.
- Öppna en ny plastpåse.
- Byt till ett par nya handskar för att rengöra ytan där läkemedlet hanterades med rengöringsmedel och vatten.
- Lägg allt engångsmaterial i plastpåsen, förslut påsen och kasta bland hushållssoporna.
- Tvätta händerna med tvål och vatten.

Tvätt

All tvätt som smutsas ned med urin, avföring, kräkningar eller kraftiga svettningar ska, om möjlighet finns, tvättas genast med vanligt tvättmedel enligt tvättråd. Om det inte finns möjlighet att tvätta med en gång kan man spara tvätten i en sluten plastpåse. Använd alltid engångshandskar vid kontakt med kontaminerad tvätt.

Hantering av blöjor

Under behandlingstiden och vanligen upp till 72 timmar efter avslutad behandling ska blöjor hanteras enligt följande:

- Vid blöjbyte ska man undvika att komma i direkt kontakt med insidan av blöjan.
- Torka barnets hud väl.

- Kasta blöjan och tvättlappar/papper i en påse och förslut ordentligt.
- Kasta påsen bland vanliga hushållssopor.
- Tvätta händerna med tvål och vatten.

Toalettbesök

Barnet ska sitta ned vid toalettbesök för att undvika stänk. Efter toalettbesöket ska toalettlocket fällas ner innan spolning.

Stänk i ögon

Skölj ögonen omedelbart med kallt kranvatten i 10 min. Om irritation och obehag från ögat kvarstår, kontakta din behandlande mottagning.

Överblivna läkemedel

Läkemedel som inte behövs längre (tabletter, kapslar eller oral lösning/suspension på flaska) ska läggas i en påse, förslutas väl och lämnas in till apoteket.

Hantering av spill

Spill av läkemedel i löslig form (t ex oral lösning eller tablett löst i vatten) och i pulverform (från kapslar och tabletter)

- Hämta två avfallspåsar, hushållspapper och två par engångshandskar. Öppna påsen och ta på dig engångshandskar.

- Om läkemedlet är i löslig form ska ytan torkas genom att lägga hushållspapper på lösningen så den absorberas till pappret. Utspritt pulver ska våttorkas med en fuktig engångstrasa/papper. Upprepa proceduren vid behov.
- Släng allt hushållspapper i påsen, ta sedan av dig handskarna genom att ta tag i övre delen och dra den ner över fingrarna. Lägg handskarna i plastpåsen och förslut påsen.
- Ta på dig ett par nya handskar och öppna den andra påsen. Torka därefter ytan med vatten och rengöringsmedel, upprepa proceduren.
- Lägg allt material i påsen, förslut påsen och kasta bland hushållssoporna.
- Tvätta händerna med tvål och vatten.

